

Ukrajinská pohádka

Багач та хлопець із села Розумовичів

У великодню суботу шов із міста бідний хлопець. І наздогнав він багача, що їхав повною фірою зерна.

– Де ви були, пане? – спитав хлопець.

Багачеві полюбилося, що його паном назвали.

– Возив я пшеницю продавати, – каже він. – Та не було купців.

А в тебе, хлопче, може вже й ноги болять? Сідай, підвезу.

Сів хлопець, а багач випитує:

– Та з якого ти села?

– Із Розумовичів, – відповідає хлопець.

– Чи не такі розумні люди там живуть, що село Розумовичі називається? – засміявся багач.

– Для себе розуму мають. А дурням не дають. Бо дурні не знали б, що з розумом робити.

– Тоді й ти маєш бути мудрий.

– Мудрий чи ні, а скільки мені треба розуму, стільки маю.

Незабаром довелося їхати через річку. Як були посеред води, багач зупинив волів і наказує:

– Ти з Розумовичів, то злізай із воза і перейди річку своїм розумом.

– Пане, як мушу злізати, то дозволь хоч рудом пройти поміж воли, – попросив хлопець.

Багач дозволив. Хлопець пройшов уперед, вийняв з ярма занізку, сів на вола і каже:

– Бувайте здорові, пане. Дякую за вола.

Багач почав просити:

– Хлопче, як я переїду річку з одним волом?

Я лише пожартував з тобою. Вернися, разом поїдемо. Переночуєш у мене, та й гостина буде.

Повернувся хлопець, запряг вола, і далі рушили.

Дома жінка багача нагодувала, а хлопцеві постелила на припічку і голодного спати залишила.

Уночі багачеві не спалося.

– Хлопче, – каже він, – ти не вечеряв і, може, дуже голодний?

– Не вечеряв, – відповідає хлопець. – Та з розумом голодним не буду.

Подрімав багач, а далі питає:

– Хто в Розумовичах тепер староста?

– Був пан Постоловський, – каже хлопець. – А тепер скинули його з тої служби і вибрали пана Чоботовського. Та й помічників йому дали – пана Хлібовського та пана Гусаковського.

Про таких панів багач не чув, але похвалився:

– Панів Хлібовського та Гусаковського я добре знаю. То були мої перші друзі.

– Перейшли ваші перші друзі пан Хлібовський та пан Гусаковський у село Торбонці, – розповідає хлопець. – А на їх місце пана Постоловського поставили.

Багач пригадував, що то за пан Постоловський. Та так і не пригадав, заснув.

Вранці прокинувся, а хлопця із села Розумовичів нема. Пропали з хлопцем і чоботи, які хотів багач на великдень взути.

– Понесеш, жінко, сама паску та печеного гусака святити, бо нема моїх чобіт, – каже багач.

Пішла жінка паску і печеного гусака витягати, а в печі тільки латані постолои.

– Бодай би його громи вбили, – вилаяла хлопця. – Говорив нам про панів Постоловського, Чоботовського, Хлібовського, Гусаковського та

Zdroj: časopis Kamarádi; zdroj textu: Українська народна казка, Дніпро, 1987; přeložila: Olena Kurišáková; nakreslila: Sevdalina Kovárová Kostadinova

про село Торбонці, а ми й не доміркувалися.

А багач буркнув:

– Правду казав, що він з Розумовичів. ■

Boháč a chlapec z Chytrákova

Velikonoční sobotě šel z města chudý chlapec. Došel boháče, který jel s plným vozem obilí.

„Kdepak jste byl, velkomožný pane?“ ptá se hoch. Boháči se zalíbilo, že jej chlapec tak vznešeně oslovil. „Byl jsem prodávat pšenici,“ povídá. „Ale nebyli kupci. Nebolí tě, chlapče, nohy? Naskoč si, svezu tě.“

Hoch vyskočil na vůz a boháč se jej začal vyptávat:

„Z kterépak vesnice jsi?“

„Z Chytrákova,“ odpovídá hoch.

„To tam u vás asi žijou hodně chytrí lidi, že se ves jmenuje Chytrákov?“ zasmál se boháč.

„Mají rozum pro sebe. Hlupákům nepůjčujou. Protože by hlupáci nevěděli, co si s ním počít.“

„Tak to ty jsi jistě také moudrý.“

„Moudrý nebo ne – mám akorát tolik rozumu, kolik potřebuju.“

Po nějakém čase přijeli k řece. Když byli uprostřed, boháč zastavil voly a přikázal:

„Když jsi z Chytrákova, slez si z vozu a přejdi přes řeku svým rozumem.“

„Pane,“ prosí hoch „když už musím slézt, dovolte mi aspoň projít po oji mezi voly.“ Boháč mu dovolil. Chlapec prošel mezi voly, vyndal z jařma² zarážku, vypráhl vola, sedl si na něj a zamával na boháče: „S pánembohem! Děkuju za vola!“

Boháč jej začal prosit: „Chlapče, počkej, jakpak přejeđu řeku s jedním volem? Jen jsem žertoval. Vrať se, pojedeme spolu. Přespíš u mě a najde se i něco k snědku.“ Hoch se vrátil, zapráhl vola a jeli dál.

Až dorazili k boháči, žena mu dala večeři a chlapci ustlala na peci a nechala jej o hladu. V noci boháč ne a ne usnout. „Chlapče, tys nevečeřel, musíš mít velký hlad!“

„Nevečeřel jsem, pravda, ale s rozumem hladový nezůstanu.“ Boháč si chvíli zdřímml a pak se zas ptá:

„Kdopak je teď v Chytrákově starostou?“

„Byl pan Opánkovský³,“ povídá hoch. „Ale teď jej ze služby vyhodili a zvolili pana Holínkovského. A ještě mu dali dva pomocníky: pana Chlebovského a pana Husinského.“

O těchto pánech boháč nic neslyšel, ale chvástal se:

„Pány Chlebovského a Husinského znám moc dobře. To byli mí nejlepší přátelé.“

„No tak se vaši nejlepší přátelé přestěhovali do vesnice Mošnov⁴ a na jejich místo zas přišel pan Opánkovský.“

Boháč se snažil rozpomenout se, kdože je ten pan Opánkovský, ale nějak si nevzpomněl a usnul. Ráno se probudil a chlapec z Chytrákova už byl pryč. A s chlapcem byly pryč i nové boháčovy holínky, které si chtěl obout na Velikonoce do kostela.

„Ženo,“ volá boháč „poneseš sama do kostela pokrmu světit, protože nemám holínky.“ Žena začala hledat po kuchyni mazanec a v peci pečenou husu, ale ouha – v peci stály jen látané opánky.

„Aby tě hrom bacil!“ zaklela žena na chlapce.

„Povídal nám o pánech Opánkovském, Holínkovském, Chlebovském a Husinském a o vesnici Mošnov... a my se nedovtípili.“

A boháč jen zabručel: „Pravdu říkal, že je z Chytrákova...“ ■

